

en jødisk Præst kunde faa det, jeg tvivler derpaa, faa det bliver et ganske forsvindende Antal, hvoraf det endda atter kun var et ganske forsvindende Antal, som vilde benytte Loven, for hvis Skyld man skulde indføre saadanne nye Bestemmelser. Men Digbrændingen vedkommer jo for øvrigt kun mig paa anden Haand. Spørgsmaalet ligger i Virkeligheden under Justitsministeren.

B. Solm: Jeg skal kun gøre nogle faa Bemærkninger i Anledning af det foreliggende Lovforslag og i Anledning af de Udtalelser, som ere fremkomne, og da navnlig den fra den ærede Forslagsstiller, som berørte det Forhold, der angaar Socialdemokraterne og Præsterne ved Begravelserne. Til den ærede Minister skal jeg bemærke, at naar han udtalte sig om den Gæstfrihed, som den danske Folkekirke viste anderledes tænkende og anderledes troende, idet de gav dem Plads paa Kirkegaarden til Begravelser, saa hævdede han dette, at det af den danske Folkekirkes Medlemmer var det langt overvejende Flertal og maatte være det, der havde Ret til at bestemme, hvorledes disse Ting skulde foretages paa Kirkegaarden. Det vilde jo være overordentlig ønskeligt, om den ærede Minister og hans Kolleger altid paa samme Maade vilde hævde Flertallet af Borgernes Ret her i Vandet til at bestemme, hvorledes Forholdene skulle ordnes. Vi have jo ogsaa nu et Omraade, hvor vi have den ærede Ministers Erkendelse for, at Flertallet af Borgerne har Ret til at bestemme, hvorledes Forholdet skal være i det givne Tilfælde, og gid den Anskuelse maatte brede sig saavel blandt den ærede Ministers Kolleger i Ministeriet som blandt hans Venner udenfor dette. Der blev ogsaa sagt af den højtærede Minister, at det vilde dog være tvivlsomt, hvorvidt det kunde gaa an at give Ordet frit, saaledes som Lovforslaget tilføjede, naar ikke der var andre Bestemmelser i den Henseende. Jeg tror nu ikke, det vilde være saa overordentlig farligt. Jeg tror ikke, der er nogen som helst Grund, hverten for den ærede Minister eller for andre rettroende til at tænke om dem, som ikke høre til Folkekirken, at de skulde nære mindre Respekt for afdøde eller Døden overhovedet eller for et saa højtideligt Djeblif, som det er at tænke sine afdøde ned i Jorden eller følge dem til deres sidste Hvilested. Der foreligger næppe noget Eksempel fra anderledes tænkende. Side paa, at de have forsøgt paa en frivold Optræden ved en saadan Lejlighed, og jeg tvivler meget stærkt paa, at det vilde blive Tilfældet, selv om

det maatte blive tilladt, at anderledes tænkende lade en Slægtning eller en nær Ven udtale sig ved en Begravelse, hvor Præsten maatte ikke have nogen som helst Anledning til at udtale sig om den afdødes Færd. Jeg tror netop, det vilde være af overordentlig Gavn i det hele taget, om noget saadant kunde blive tilladt. Thi jeg ser paa det ligesom den ærede Forslagsstiller, og det er virkelig muligt at anføre Eksempler fra den allernærmeste Tid, som have været alt andet end opbyggelige for dem, der have været til Stede ved Begravelser. Meningen er vel med denne Højtidelighed ligesom med alle andre Handlinger, som staa i Forbindelse med detirkelige Liv, at den skal være til Opbyggelse og Belæring for dem, der høre paa den, og gøre en vis Virkning paa de efterlevende. Og navnlig skal det være Præstens Opgave at tale paa en saadan Maade, at Mindet om den afdøde fæster sig i vedkommendes Huskommelse paa den Maade, han ønsker det. Men dette bliver ikke altid Tilfældet, naar Præsten staa ved en bortgangens Baare, som han mener ikke at kunne give et godt Studsmaal. Og der er jo ogsaa andre Ting, som man har fundet sig foranlediget til at tage Forargelse af, men som nu forekomme mig mindre væsentlige, og som jeg ikke tillægger nogen stor Betydning. Man har saaledes sagt, at Præsterne have forarget sig over, at en Foreringsbane følger den afdøde, men det er af den Slags mindre demonstrative Ting, som jeg ikke tillægger nogen Betydning. Derimod var jeg for et Par Aar siden til Stede ved en Begravelse af en afdød. Det var en ældre Kvinde, som i en meget lang Næffe af Aar havde lebet et mønsterværdigt Liv sammen med sin Mand stille og beskedent. Han var Arbejdsmand. Jeg tror næppe, at nogen af de vedkommende havde ubmeldt sig af Folkekirken, men den efterlevende Mand havde været tilstrækkelig til overfor Præsten at erkende, at han var Socialdemokrat, og at hans Hustru selvfølgelig delte hans Anskuelse. Som Hævis paa, at det næppe havde været nogen farlig eller demonstrativ Socialdemokrat, kan ansøres, at han næsten hele sit Liv har arbejdet paa et eneste Sted, paa en Kjøbenhavns Fabrik, og ført en stille Tilværelse. Ikke desto mindre tog den Præst, som talte ved Baaren, Anledning af, at han vidste, at den afdøde var Socialdemokrat, til at udtale, at hun selvfølgelig var gaaet den evige Jordbæftelse i Møde. Enhver vil kunne forstaa, at det ikke var noget hyggeligt Indtryk at modtage for dem, der stode omkring, og mindst for Manden,